



Hoge Raad van Adel

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

Ten geleide	5
JAARVERSLAG VAN DE RAAD OVER 2018	6
Adelszaken	7
Overheidsheraldiek	9
Vlag en emblemen van de Krijgsmacht	12
JAARVERSLAG SECRETARIE OVER 2018	13
Secretaris en medewerkers	13
Collecties	15
HOGE RAAD VAN ADEL	17



Op 12 juli 2018 bracht staatssecretaris Raymond Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een kennismakingsbezoek aan de Hoge Raad van Adel. Voorzitter jonkheer Pieter de Savornin Lohman (rechts) en secretaris Marc Scheidius (links) tonen de Staatssecretaris een recente aanwinst uit de collecties van de Hoge Raad van Adel: een negentiende-eeuws fotoalbum (foto H el ene van Domburg)

Ten geleide

Voor u ligt het jaarverslag van de Hoge Raad van Adel over het jaar 2018. De Raad was dat jaar betrokken bij enkele al langer spelende kwesties op adelsgebied en kreeg een aantal verzoeken te behandelen voor wapens van nieuwe gemeenten en één voor een nieuw gevormd waterschap.

Op adelsgebied deed de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak in hoger beroep in een reeds langer dienende rechtszaak waarbij de Raad in de verschillende stadia steeds was betrokken. De Raad heeft daarnaast in goede samenwerking met het College of Arms in Londen ondersteuning verleend bij de verkrijging van een Britse baronetcy door een Nederlandse edelman. Het is voor het eerst sinds decennia dat de Raad bij een dergelijke procedure is betrokken. Ondanks eerdere uitspraken van de Raad van State ter zake, blijven er voorts procedures lopen over personen die buiten het huwelijk zijn geboren voor de inwerkingtreding van de Wet op de Adeldom.

Het gemeentelijke herindelingsproces gaat onverminderd verder en bijgevolg heeft de Raad afgelopen jaar negen nieuwe verzoeken behandeld voor een nieuw wapen. Het betrof de nieuwe gemeenten Altena, Beekdaelen, Het Hogeland, Molenlanden, Haarlemmermeer, Noardeast-Fryslân, Noordwijk, West Betuwe en Westerkwartier. Ook de instelling van waterschap Limburg leidde tot een verzoek om een nieuw wapen. Het voortschrijdende fusieproces heeft tot gevolg dat het steeds gecompliceerder wordt om voor nieuw gevormde gemeenten een helder en eenvoudig wapen te ontwerpen in overeenstemming met de ministeriële richtlijnen voor het verlenen van wapens aan publiekrechtelijke lichamen uit 1977. De voormalige gemeenten willen zich graag vertegenwoordigd zien in het nieuwe wapen, maar zijn zelf ook vaak het resultaat van eerdere fusies. In het verslagjaar is daarnaast een verzoek betreffende een embleem voor een krijgsmachtonderdeel behandeld. De Raad is voornemens vanaf 2019 de wapendiploma's van de publiekrechtelijke instellingen niet langer per post toe te zenden maar persoonlijk te overhandigen aan het betreffende bestuursorgaan.

In juli 2018 heeft de Staatsecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, drs. R.W. Knops, die verantwoordelijk is voor de Raad, een kennismakingsbezoek aan de Raad gebracht. Diverse onderwerpen zijn voor het voetlicht gebracht. Het bezoek werd afgesloten met een rondleiding door gebouw en archief, waarbij enkele bijzondere stukken werden getoond.

In nauw overleg met de Rijksdienst voor de Identiteitsgegevens is een eerste aanzet gegeven voor een onderzoek naar de vraag of het filiatierregister vanaf 2020 op basis van meldingen in de Basis Registratie Personen kan worden bijgehouden in plaats van op basis van authentieke afschriften uit de burgerlijke stand.

De aanstaande ingrijpende renovatie van het pand Nassaulaan 2B zal in de tweede helft van 2019 zijn beslag krijgen en naar verwachting in de loop van 2020 zijn afgerond.

J.P. de Savornin Lohman, voorzitter

JAARVERSLAG VAN DE RAAD OVER 2018

De Hoge Raad van Adel bracht in 2018 in 24 zaken advies uit. Deze adviezen hadden betrekking op adelszaken (6), overheidsheraldiek (11), heerlijkheidswapens (1), emblemen voor de Krijgsmacht (3), de vlag van een krijgsmachtonderdeel (1) en ridderlijke orden (2).

De nieuwe dossiers betroffen adelszaken, overheidsheraldiek, heraldische uitingen op overheidsgebouwen, emblemen, vlaggen en onderscheidingen, onderwerpen van algemene aard en ridderlijke orden (Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht en Orde van Malta, Associatie Nederland).

In het filiatierregister van de Nederlandse adel werden 67 akten van geboorte, huwelijk en overlijden ingeschreven.

Raadsvergaderingen

De voor- en najaarsvergadering van de Raad vonden plaats op respectievelijk 4 april en 24 oktober aan de Nassaulaan 2B.

Bezoek Staatssecretaris van BZK

Op 12 juli 2018 heeft de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, drs. R.W. Knops, een kennismakingsbezoek gebracht aan de Raad. Na een algemene introductie over de Raad door de voorzitter zijn tijdens dit bezoek een aantal specifieke onderwerpen besproken. Aan de orde kwamen onder meer: een mogelijk andere opzet van het filiatierregister, wapens van nieuwe publiekrechtelijke lichamen en de status van vervallen wapens van voormalige gemeenten. Aansluitend op deze bespreking volgde een rondleiding door het pand waarbij de Staatssecretaris enkele objecten uit de rijke historie van de Raad te zien kreeg.

Recepties en ontvangsten

De Gouverneur der Residentie hield op 8 januari een nieuwjaarsreceptie, die de voorzitter namens de Raad bijwoonde. De voorzitter vertegenwoordigde de Raad tijdens de nieuwjaarsreceptie van Zijne Majesteit de Koning op 16 januari in het Koninklijk Paleis te Amsterdam. Op uitnodiging van dr. Anselm van der Peet, archivaris, werd een kennismakingsbezoek aan het Militair Historisch Instituut op de Frederikkazerne in Den Haag gebracht. De Raad ontving op 2 maart Directeur-Generaal Bestuur en Wonen drs. C.B.F. Kuijpers voor een kennismakingsbezoek.

Voorzitter en secretaris waren op 4 april aanwezig bij het afscheidssymposium en aansluitende receptie voor mr. drs. A.J. Vos, chef Kabinet van de minister van BZK. Tevens kon worden kennisgemaakt met zijn opvolger ir. drs. O.C. van Dijk. De secretaris was op 6 mei op

de Haagsche Club-Plaats Royaal aanwezig bij de uitreiking van het boek *Adellijke affaires* van jonkheer mr. A.R.Ph. Boddaert.

De voorzitter was op 4 en 5 mei aanwezig bij de plechtigheden in Amsterdam ter gelegenheid van de Nationale Herdenking en het concert ter gelegenheid van Bevrijdingsdag. Op 24 mei brachten dr. R. Bagchus, directeur directie Democratie en Bestuur en ir. drs. O.C. van Dijk, hoofd afdeling Politieke Ambtsdragers en Weerbaarheid, een kennismakingsbezoek aan de Raad. Diezelfde dag nam mr. P. Stolk, juridisch beleidsambtenaar van BZK, afscheid vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd in de Glazen Zaal van de synagoge aan de Prinsessegracht in Den Haag, waarbij de secretaris ook aanwezig was.

De secretaris was op 19 juni aanwezig bij het afscheid van mr. J.C. van Hasselt, sinds 2002 secretaris van de Deutsche Orde, Balije Utrecht, in het Deutsche Huis te Utrecht.

De voorzitter woonde op 3 september de opening van het academisch jaar van de Universiteit Leiden bij.

De secretaris was op 8 september aanwezig bij de officiële opening van de tentoonstelling *ms Oranje* in het Scheepvaartmuseum te Amsterdam. Op 16 september was de secretaris aanwezig bij de opening van een tentoonstelling in Museum Warsenhoeck in Nieuwegein over de rouwborden van de familie De Malapert. De opening werd verricht door de oud-secretaris van de Raad, mr. dr. E.J. Wolleswinkel, die reeds over deze familie heeft gepubliceerd. Op 18 september woonde de voorzitter de Verenigde Vergadering van de Staten-Generaal bij in de Ridderzaal te 's-Gravenhage. De voorzitter was op 4 oktober aanwezig bij de viering van de *Tag der deutschen Einheit* in Huis Schuylenburg te 's-Gravenhage.

De voorzitter was op 31 oktober aanwezig bij het afscheid van de vice-president van de Raad van State, mr. J.P.H. Donner, in de Ridderzaal te 's-Gravenhage. Op 12 november woonde de secretaris de uitreiking van het boek *Interieurs van het Binnenhof* in de Rolzaal van het Binnenhof.

Op 16 november ontving de Raad professor dr. W. van Anrooij, hoogleraar middeleeuwse taal- en letterkunde aan de Universiteit Leiden en een tiental studenten waarbij een aantal bijzondere archiefstukken werd ingezien.

Adelszaken

Adelsrecht

De langdurig lopende zaak betreffende een verzoek tot geslachtsnaamswijziging waarbij de Raad als adviseur van de minister van Justitie en Veiligheid optrad, is in februari 2018 beëindigd met de uitspraak in hoger beroep door de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Hierbij werd het verzoek van appellant toegewezen conform het advies van de Raad aan de minister.

In 2018 verleende de Raad agreatie van titelopvolging inzake één adellijk geslacht.

Op 24 januari vond de ondertekening plaats van de *Succession Baronety Boreel of Amsterdam* in aanwezigheid van de voorzitter en secretaris en daarnaast van jonkheer Stephan Gerard Boreel, de 14e Baronet.



Jonkvrouw Reiniera Boreel tekent de *Statutory Declaration*. Staand van links naar rechts: Marc Scheidius, secretaris van de Hoge Raad van Adel, jonkheer Pieter de Savornin Lohman, voorzitter van de Hoge Raad van Adel, en jonkheer Stephan Gerard Boreel, 14e baronet
Draagteken voor baronets met in het schild de ‘Red Hand of Ulster’ →
(foto’s Hoge Raad van Adel)



Sinds het overlijden van Francis David Boreel (1926-2001), 13e baronet, was de titel *dormant* (slapend). Op woensdag 24 januari legde diens oudste dochter jonkvrouw Reiniera Boreel op de secretarie van de Hoge Raad van Adel in Den Haag een zogeheten *Statutory Declaration* af. Daarin verklaart zij dat jonkheer Stephan Gerard Boreel, stammend uit een andere tak van de familie, haar vader opvolgt als 14e baronet. Met deze verklaring kon het College of Arms in Londen, dankzij bemiddeling van de Hoge Raad van Adel, een ingewikkelde opvolgingsprocedure afsluiten en de naam van jonkheer Stephan Gerard Boreel op de *Official Roll of the Baronetage* plaatsen.

Ridderlijke Orden

Ten aanzien van de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht werd positief geadviseerd inzake het verlenen van agreatie aan de benoeming van François Cornelis baron van Aerssen Beijeren van Voshol tot ridder van genoemde orde.

Aan de Souvereine Militaire Orde van Malta, Afdeling Nederland, werden in het verslagjaar verklaringen van admmissie tot deze orde verstrekt ten behoeve van Raphaëla Elisabeth Maria barones van Hövell tot Westerflier en Wezeveld en Cécile Colette Marie barones van Hövell tot Westerflier en Wezeveld als dames van Eer en Devotie, aan jonkvrouw Nadia Françoise Marie van der Does de Willebois als dame van Gratie en Devotie en aan jonkheer Jan Henri Alexander van der Does de Willebois als ridder van Gratie en Devotie.

Overheidsheraldiek

Op een verzoek van de rector van de Friezenkerk te Rome om toestemming tot het aanbrengen van het Rijkswapen op de gevel van deze kerk, adviseerde de Hoge Raad van Adel in negatieve zin: het voeren van het Koninklijk wapen, tevens Rijkswapen is voorbehouden aan de Koning en de Rijksoverheid.

In het verslagjaar verzochten de stuurgroepen van meerdere op 1 januari te vormen nieuwe gemeenten aan de Hoge Raad van Adel advies inzake een door deze publiekrechtelijke lichamen te voeren wapen. Het betreft de nieuwe gemeenten Altena (ontstaan uit een fusie van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem), Beekdaelen (Nuth, Onderbanken en Schinnen), Het Hogeland (Bedum, Eemsum, De Marne en een deel van Winsum), Molenlanden (Giessenlanden en Molenwaard), Haarlemmermeer (Haarlemmermeer, en Haarlemmerliede en Spaarnwoude), Noardeast-Fryslân (Dongeradeel, Ferwerderadiel, en Kollumerland en Nieuwkruisland), Noordwijk (Noordwijk en Noordwijkerhout) en West Betuwe (Gelder-malsen, Lingewaal en Neerijnen).

Van het Eilandbestuur van het openbaar lichaam Sint Eustatius (Caribisch Nederland) ontving de Raad een brief die betrekking heeft op een onjuiste voorstelling van het wapen dat bij Koninklijk besluit van 20 september 2010 voor het openbaar lichaam is vastgesteld. De Raad zal hierover in 2019 advies uitbrengen.

Van de adviezen die de Raad in het verslagjaar uitbracht, leidden twee nog in hetzelfde jaar tot verlening van een wapen. Bij Koninklijk besluit werden wapens verleend aan de nieuwe gemeenten Haarlemmermeer en Noardeast-Fryslân, alsmede aan het waterschap Limburg waarover de Raad in 2017 advies had uitgebracht (zie hierna). De overige wapenverleningsprocedures die in 2018 (enkele al in 2017) begonnen, werden nog niet afgerond.

De Raad verrichtte tevens rechtshistorisch onderzoek ten behoeve van de beantwoording van een vraag van een particulier om een beleidswijziging inzake de bevestiging van heerlijkheidswapens.

Wapenverlening aan de gemeente Haarlemmermeer

Met ingang van 1 januari 2019 vormen de voormalige gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude de nieuwe gemeente Haarlemmermeer. De gemeente Haarlemmermeer is in 1855 ontstaan uit inpoldering van het gelijknamige meer. Ongeveer in dezelfde tijd, in 1857, ontstond de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude door vereniging van de beide afzonderlijke gemeenten.

Bij brief van 28 februari 2018 verzocht de stuurgroep herindeling gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude de Raad advies inzake een nieuw gemeentewapen. Het verzoek gaat nadrukkelijk uit van de gelijkwaardigheid van beide gemeenten, ondanks verschil in grootte en inwonertal en ondanks het besluit om de naam van de grootste gemeente, Haarlemmermeer, ook aan de nieuwe gemeente te geven.

De stuurgroep vroeg de Raad een wapen te ontwerpen waarin de beide gemeentewapens ‘gelijkwaardig en herkenbaar’ terugkomen en de elementen water, graan en, wat men abusievelijk noemde, de Hollandse Leeuw behouden blijven. Voortzetting van het wapen dat in 1980 aan de gemeente Haarlemmermeer is verleend, was voor de stuurgroep geen optie.

De wapens van de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude, respectievelijk verleend in 1980 en 1986, hebben beide een blauw schild en als dominante kleurstelling blauw-zilver. Dit maakte het combineren van beide wapens in één schild wat lastig. De Raad slaagde er niettemin in om twee aanvaardbare ontwerpen te vervaardigen: een schuinlinks gedeeld en een gedeeld wapen. De voorkeur van de stuurgroep ging uiteindelijk uit naar het schuinlinks gedeeld wapenontwerp. In dit ontwerp worden beide wapens in één schild gecombineerd, waarbij een versmalde golvende linkerschuimbalk (ontleend aan de golvende dwarsbalken van Haarlemmermeer) fungeert als deellijn. Om heraldisch-esthetische redenen is



de leeuw, een krachtige en belangrijke wapenfiguur, in het (heraldisch) rechter gedeelte van het wapenschild geplaatst en kregen de korenhalmen in het linker gedeelte een plek. De rangschikking van de figuren op deze wijze houdt dan ook geen enkele bevoorrechtiging in van de ene gemeente ten opzichte van de andere (conform de wens van de stuurgroep). De linkerschuimbalk is versmald omwille van de compositie en geeft de leeuw (Haarlemmerliede en Spaarnwoude) en korenaren (Haarlemmermeer) voldoende ruimte.

Na advies van de Raad aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 19 september 2018, is bij Koninklijk besluit van 5 november 2018, nr. 2018001377, voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer een wapen vastgesteld. De omschrijving van het wapen luidt: *Schuinlinks gedeeld door een versmalde golvende linkerschuimbalk van zilver; I in azuur, bezaaid met blokjes van zilver, een leeuw van zilver, getongd en genageld van keel; II in azuur drie gebladerde korenhalmen van goud komende uit de schildvoet. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.*

Wapenverlening aan de gemeente Noardeast-Fryslân

Met ingang van 1 januari 2019 worden de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland en Nieuwkruisland samengevoegd tot de nieuwe gemeente Noardeast-Fryslân.

De grietenijen, later gemeenten Ferwerderadeel (naamswijziging in Ferwerderadiel per 1 januari 1999) en Kollumerland en Nieuwkruisland bestaan al van oudsher. De gemeente Dongeradeel is per 1 januari 1984 ontstaan door samenvoeging van de gemeenten Dokkum, Oostdongeradeel en Westdongeradeel.

Bij brief van 27 augustus 2018 verzochten de colleges van Burgemeester en Wethouders van de drie fusiegemeenten aan de Raad in te stemmen met een wapen dat was ontworpen door een heraldische werkgroep waarin ook de wapentekenaar van de Raad, Piet Bultsma-Vos, zitting had.

Het wapen toont een gouden ster in een groen veld als verwijzing naar het hoofdzakelijk agrarische karakter van de gemeente. De drie fuserende gemeenten voeren alle de zespuntige ster. In de wapens van Dongeradeel en Ferwerderadiel is de ster van goud. De groene kleur van het veld komt voor in het gemeentewapen van Kollumerland c.a. Deze gemeente voert



een rode in plaats van een gouden ster en wordt op deze wijze ‘gecompenseerd’.

De indeling van het schild staat symbool voor de nieuwe gemeente als kustgemeente, waarbij het golvend doorsneden schildhoofd van blauw en goud de Waddenzee en de dijk weergeeft.

De Raad kon met het nieuwe wapen instemmen. Het is geworteld in de Friese heraldische traditie en wordt ook gedragen door de drie gemeenten. Het is heraldisch en esthetisch verantwoord en beantwoordt volledig aan de in de heraldiek vereiste eenvoud, duidelijkheid en zeggingskracht.

Na advies van de Raad aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 26 november 2018, is bij Koninklijk besluit van 14 december 2018, nr. 2018001994, aan de gemeente Noardeast-Fryslân een wapen verleend, waarvan de omschrijving luidt: *In sinopel een zespuntige ster van goud; een golvend doorsneden schildhoofd van azuur en goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.*

Wapenverlening aan het waterschap Limburg

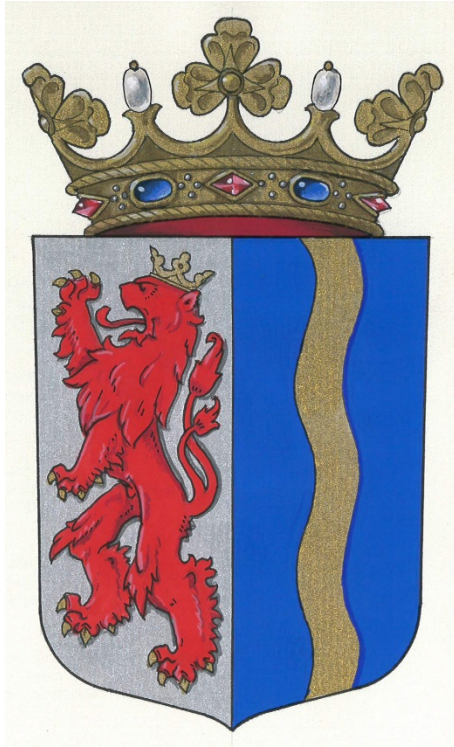
Per 1 januari 2017 is het waterschap Limburg ingesteld waarin de waterschappen Peel en Maasvallei (ingesteld in 1994) en Roer en Overmaas (ingesteld in 1983) zijn opgegaan.

Bij brief van 24 mei 2017 verzocht het dagelijks bestuur van het waterschap aan de Raad een ontwerp voor een nieuw wapen te vervaardigen, waarbij de wapens van de beide opgeheven waterschappen zouden worden betrokken.

Op 4 december 2017 bracht de Raad hierover een advies uit. Zijn uitgangspunt daarbij was de vermindering van het aantal wapenfiguren uit de wapens van de rechtsvoorgangers en de (her)introductie van de Limburgse leeuw, gelet op het werk- en beheergebied dat zich uitstrekt over de hele provincie. Deze leeuw komt al voor in het hartschild van het wapen van een van de rechtsvoorgangers van het waterschap Limburg: het waterschap Zuiveringschap Limburg. Deze overwegingen leidden tot een tweetal wapenontwerpen, beide gedeeld met in de (heraldisch) rechter schildhelft de Limburgse leeuw en in de linker een ‘waterelement’ met molenraderen, die symbool staan voor de samengevoegde waterschappen.

In zijn brief van 27 februari 2018 berichtte het dagelijks bestuur van het waterschap Limburg, dat zijn voorkeur uitgaat naar een van de ontwerpen van de Raad – Gedeeld: I in zilver een dubbelstaartige leeuw van keel, gekroond en genageld van goud; II in azuur een golvende paal van goud, beladen met twee molenraderen van sabel – maar dan met het weglaten van de beide molenraderen. Het bestuur achtte de beide overgebleven symbolen, de Limburgse leeuw

(symbool voor het beheergebied) en de golvende paal (de Maas), in hun heraldische eenvoud voldoende symbool voor het waterschap. Het beschouwde de molenraderen uit de vervallen wapens van Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas nu meer als historische objecten en van



ondergeschikt belang binnen de hedendaagse waterschapstaak, en niet als symbolen voor de twee waterschappen waaruit het waterschap Limburg is voortgekomen.

Hoewel door het weglaten van de molenraderen de symbolische verbondenheid met de directe rechtsvoorgangers is losgelaten, bestaat er op heraldische gronden geen bezwaar tegen het aangepaste wapen. De Limburgse leeuw en het waterelement in de vorm van een golvende paal in een blauwe schildhelft representeren onverminderd de organisatie en werkzaamheden van het waterschap.

Na advies van de Raad aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties d.d. 26 november 2018, is bij Koninklijk besluit van 14 december 2018, nr. 2018001960, aan het Waterschap Limburg een wapen verleend, waarvan de omschrijving luidt: *Gedeeld; I in zilver een dubbelstaartige leeuw van keel, gekroond en genageld van goud; II in azuur een golvende paal van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.*

Vlag en emblemen van de Krijgsmacht

In het verslagjaar bracht de Hoge Raad van Adel advies uit inzake een vlag voor het Defensie Ondersteuningscommando (DOSCO).

Voorts ontving de Raad verzoeken om advies inzake de emblemen voor de Groep Operationele Eenheden van het Korps Mariniers, het Mariniers Training Commando en het combat support ship (CSS) Zr. Ms. Den Helder. Tevens ontving de Raad een aangepast embleem voor de Curaçaose Militie, waarover hij in 2017 advies had uitgebracht. Het nieuwe ontwerp werd voor nader advies aan de Raad voorgelegd.

JAARVERSLAG SECRETARIE OVER 2018

Secretaris en medewerkers

Algemeen

In het verslagjaar is het functiebeschrijvings- en waarderingstraject voor de medewerkers van de secretarie afgerond, dat in 2017 was opgestart. De functies van de secretarie zijn nu alle ingepast in de functieprofielen van het Functiegebouw Rijk.

De beoogde digitalisering van de inkoop via DigiInkoop, die in eerste instantie was voorzien in 2016 en in 2017 vanwege aanloopproblemen nog slechts gedeeltelijk was ingevoerd, is in 2018 afgerond. Het is een tussenstap naar verdere digitalisering van het inkoop- en factureringsproces.

Werkzaamheden

De medewerker advisering, drs. J.C.C.F.M. van den Borne, hield zich met name bezig met de dossiers op het gebied van overheidsheraldiek, de aan de Raad voorgelegde emblemen van de Krijgsmacht en heraldisch advies aan overheidsorganisaties en particulieren. Daarnaast was hij eindverantwoordelijk voor de website en de digitalisering van het filiatierregister en de toegangen op het archief, de bibliotheek en de collecties. Hij verzorgde tevens een eerste aanzet tot de nieuwe inrichting van de bibliotheek met publicaties vanaf 2016. Hij had, mede vanwege de Raad, zitting in de redactie van *Virtus. Journal of Nobility Studies*.

De medewerker administratie, A. Gritter, hield het filiatierregister bij en zette de gegevensinvoer in verschillende bestanden voort. Prioriteit daarbij hadden de digitalisering van het kaartstelsel op het filiatierregister (die naar het er zich nu laat uit zien in 2019 zal zijn voltooid) en de bibliotheekcatalogus. Daarnaast voerde hij algemene administratieve werkzaamheden uit.

De wetenschappelijk medewerker, dr. C.A.M. Gietman, beantwoordde (rechts)historische vragen op het terrein van adelsgeschiedenis en begeleidde inhoudelijk bezoekers bij hun onderzoek in de archieven en collecties van de Raad. Hij verzorgde het beheer van de bibliotheek en het archief en de acquisitie van aanwinsten (boeken en manuscripten). Voorts verrichtte hij wetenschappelijk onderzoek naar aristocratische genealogiebeoefening en naar adelsopvattingen in de late negentiende en vroege twintigste eeuw. Tevens vertegenwoordigde de Raad op wetenschappelijke symposia en volgde hij de ‘Leergang Privacy: van Wbp naar AVG.’



De zogenoemde Salle d'Honneur in het Hôtel de Ville te Arras, waar de openings- en slotbijeenkomsten van het 33e Congrès international des sciences généalogique et héraldique hebben plaatsgevonden

Lezingen en symposia

Op 16 februari verzorgden secretaris en medewerker advisering een presentatie over adel en heraldiek voor de Deutscher Club in den Niederlanden. De secretaris hield op 3 september voor het Sectoroverleg van het Centraal Bureau voor de Statistiek een presentatie over de Raad (tijdens een regulier overleg inzake het gebruik van de BRP. Op 30 oktober gaf voor de Rijksdienst voor de Identiteitsgegevens een voordracht tijdens een bijeenkomst die eveneens verband hield met het gebruik van de BRP.

In maart en april gaf de wetenschappelijk medewerker twee voordrachten voor historische verenigingen: op 27 maart in Beesd over de Gelderse adel en op 18 april te 's-Heerenberg over het thema adel en jacht. Op 10 oktober verzorgde hij op Slot Zeist voorafgaand aan de uitreiking van de Ithakaprijs op Slot Zeist een lezing onder de titel 'De muren van Wegdam'. Tijdens deze bijeenkomst werd bekendgemaakt dat hem het Itahaka-stipendium 2018 was toegekend voor een onderzoeksvorstel naar familielevens en de positie van dienstpersoneel in adellijke huishoudingen in de zestiende en zeventiende eeuw. Hij zal dit onderzoek naast zijn dienstverband bij de Raad uitvoeren.

Op 7 en 8 juni nam de wetenschappelijk medewerker deel aan het tweedaagse symposium "Nobilitas litigat. Adelige Streitkultur", het 5e Deutsch-Niederländisches Symposium zur Adelsgeschichte op Burg Vischering te Lüdinghausen. Hij verzorgde de lezing 'De strijd om

de stamreeksen: polemieken over adellijke afstammings in Nederland (1903-1949)’ en maakte daarnaast deel uit van de voorbereidingscommissie van het symposium.

De medewerker advisering en wetenschappelijk medewerker namen van 2 tot 5 oktober deel aan het 33e Congrès international des sciences généalogique et héraldique in het Noord-Franse Arras. Het tweejaarlijkse congres stond dit jaar in het teken van ‘oorlog’ – een toepasselijk thema aangezien het in 2018 een eeuw geleden was dat de Eerste Wereldoorlog ten einde kwam. De wetenschappelijk medewerker richtte zich in zijn lezing ‘Heralds of the Old Order: Gentleman Genealogists in the Netherlands (1900-1940)’ op de ‘aristocratische’ genealogie- en heraldiekbeoefening in ons land. Leden van de Hoge Raad van Adel als W.J. baron d’Ablaing van Giessenburg, jonkheer M.P. Smislaert en jonkheer W.A. Beelaerts van Blokland speelden een belangrijke rol in de ontwikkeling van genealogie als historische discipline na 1900. De medewerker advisering ging vervolgens in ‘The Popularization of Dutch Genealogy and Heraldry in the Interbellum and during World War II’ in op de ‘volkse’ genealogie- en heraldiek, die tot op zekere hoogte als een reactie op het werk van aristocratische genealogen is te beschouwen.

Publicaties

In oktober verscheen *Les Pays-Bas au Siècle d’Or de l’Union d’Utrecht à la Paix d’Utrecht (1579-1713)* (Parijs: CNRS Éditions, 2018), onder redactie van Catherine Secretan en Willem Frijhoff. In dit Franstalige overzichtswerk van de Nederlandse Gouden Eeuw verzorgde de wetenschappelijk medewerker het lemma ‘noblesse’ (pp. 523-555). In het tijdschrift *De Nederlandse Leeuw*, 135 (2018) publiceerde hij een recensie van deel VI van de genealogische reeks *Utrechtse parentelen* (pp. 187-188).

Collecties

Bibliotheek

De bibliotheek werd aangevuld met recente Nederlandse en buitenlandse studies op het gebied van adelsrecht, adelsgeschiedenis, genealogie en heraldiek.

In december werd begonnen met de herschikking van archief en bibliotheek met het oog op de renovatie van het pand Nassaulaan 2B.

Collecties

Een bijzonder object dat de Hoge Raad van Adel kon aankopen van Mr. F.J. Haffmans Kunst- en Antiekhandel te Utrecht, was een penning die Gerald Carel baron van Asbeck (1856-1934), voorzitter van de Raad van 1908 tot zijn dood in 1934, kreeg aangeboden na de doop van prinses Juliana.



Voor- en achterzijde van de penning, vervaardigd ter gelegenheid van de doop van prinses Juliana in 1909
(foto Mr. F.J. Haffmans Kunst- en Antiekhandel, Utrecht)

De doopplechtigheid vond plaats op 5 juni 1909 in de Willemskerk (tegenwoordig VNG) aan de Nassaulaan in Den Haag. Als herinnering aan de doopplechtigheid ontvingen de genodigden een zilveren dooppenning, gemodelleerd door de bekende medailleur Jac. J. van Goor naar een ontwerp van koningin Wilhelmina. De voorzijde van de penning toont de ouders van het prinsesje, staand tegenover elkaar, met op de achtergrond een gezicht op de Haagse Hofvijver. Koningin Wilhelmina en prins Hendrik worden omgeven door hun wapens en wapenspreuken, de naam Juliana en haar geboortedatum. Op de achterzijde van het door de Raad verworven exemplaar staat vermeld: 'Aan G.C. Baron van Asbeck Voorzitter van den Hoogen Raad van Adel'.

Goedgekeurd in de vergadering van de Hoge Raad van Adel van 3 april 2019.

(w.g.) J.P. de Savornin Lohman, voorzitter
(w.g.) M.R.M.M. Scheidius, secretaris

HOGE RAAD VAN ADEL

Instelling en taken

De Hoge Raad van Adel is ingesteld bij Besluit van de Soevereine Vorst van 24 juni 1814, nr. 10. De Wet op de adeldom van 10 mei 1994 (Staatsblad 360) regelt de samenstelling en bevoegdheid van de Raad. Als vast college van advies over de uitvoering in zaken van bestuur van het Rijk (ingevolge art. 79 van de Grondwet) adviseert de Raad:

- de minister van Algemene Zaken over naamgeving, titulatuur en wapenverlening van leden van het koninklijk huis, het Rijkswapen en de Nederlandse vlag;
- de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over adelszaken en de samenstelling en wijziging van de wapens van publiekrechtelijke lichamen;
- de minister van Justitie over verzoeken tot naamswijziging, waarbij de namen van adellijke geslachten of van heerlijkheden betrokken zijn;
- de minister van Defensie over ontwerpen van emblemen en medailles van de krijgsmachtsonderdelen.

Raad en Secretarie

Voorzitter	jonkheer mr. J.P. de Savornin Lohman (2015)
Leden	mr. H.C.R.M. baron de Wijkerslooth de Weerdesteijn (2005) drs. R.M. barones van Pallandt (2010) mr. C.J.A. barones Snouckaert van Schauburg-Buchwaldt (2012) jonkheer mr. F.J.M.I. van Rijkevorsel van Kessel (2017)
Secretaris	mr. M.R.M.M. Scheidius (2015)
Medewerker advisering	drs. J.C.C.F.M. van den Borne
Medewerker administratie	A. Gritter
Wetenschappelijk medewerker	dr. C.A.M. Gietman

Bezoekadres	Postadres
Nassaulaan 2B	Postbus 16325
2514 JS DEN HAAG	2500 BH DEN HAAG

Bezoek op afspraak. De studiezaal is geopend op werkdagen van 9.30-16.30 uur.

Telefoon	070-3614281	E-mail	info@hogeraadvanadel.nl
		Internet	www.hogeraadvanadel.nl

